

Ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der maatte være Anledning for Statskassen til overfor Entreprenørerne for Baneanlægene at gjøre Paastand paa Erlæggeisen af de nævnte Mulkter, bør de Forhold hvorunder Entreprenørerne have arbeidet formentlig først og fremmest komme i Betragtning. Det maa da vistnok erkjendes, at Entreprenørerne i det Hele have været særdeles uheldigt stillede, og at der navnlig efter Kontraktens Afslutning har været forskjellige, Entreprenørerne utilregnelige Omstændigheder tilstede, der i høi Grad have vanskeliggjort Banernes Fuldførelse til det fastsatte Tidspunkt. Man skal i saa Henseende først fremhæve, at Veisforholdene i 1873 vare overordentlig ugunstige for Arbeidets Fremgang. Den stærke og vedholdende Regn, der faldt i dette Mars Sommer, forsinkede nemlig ikke blot i Almindelighed Arbeidet, men besværliggjorde navnlig alt Bro- og Stenistearbejde, idet Vandløbene steg til en betydelig større Høide end sædvanlig. Den Mangel paa Arbeidskraft, der navnlig var fremherskende i 1873 og 1874 paa Grund af den store Mængde Arbeider, der samtidig udførtes her og i Sverig, beredede derhos Entreprenørerne store Vanskeligheder. Ligeledes virkede de talrige, i de nævnte Mar stedfundne Striker her og i Udlandet hæmmende paa Arbeidets Fremme. Navnlig bevirkede en Strike, der i 1873 fandt Sted blandt Arbeiderne hos det engelske Firma, med hvem Entreprenørerne havde sluttet Kontrakt om Skinneliverancerne, at et betydeligt Antal Skinner først blev leveret til et langt senere Tidspunkt end tilfagt Entreprenørerne, hvilket atter medførte, at Jordarbeidet ikke kunde fremmes med Kraft.

Foruden de nævnte Entreprenørerne utilregnelige Omstændigheder, der nødvendig maatte virke hindrende for Arbeidets hurtige Fremme, bør formentlig ogsaa det finansielle Resultat, som de indgaaede Kontrakter have medført for Entreprenørerne, komme i Betragtning ved Afgjørelsen af det her omhandlede Spørgsmaal. Man skal i saa Henseende bringe i Erindring, at der efter Kontraktens Afslutning fandt en overordentlig Stigning Sted i Priserne saavel paa Materiale som paa Arbeidsløn. Denne Prisstigning, der var af en saa omfattende Beskaffenhed, at Entreprenørerne umulig kunde have taget den med i Betragtning ved Kontraktens Afslutning medførte efterhaanden som Arbeidet skred frem, bestandig større og større Vanskeligheder og tilspøede Entreprenørerne betydelige Tab. Da endelig den ene af Kontrahenterne i Foraaret 1875 maatte erklære sig insolvent, blev Fuldførelsen af Vestbanen og af de resterende Arbeider paa Sydbanen, selvfølgelig saameget byrdefuldere for de øvrige af Kontrahenterne.

Allerede de ovenfor fremhævede Omstændigheder synes at maatte gjøre det betænkeligt at bringe Kontraktens Bestemmelser om Mulkter for Banernes forsinkede Fuldførelse til Anvendelse. Der bør imidlertid formentlig ogsaa tages Hensyn til, at Statskassen i det Hele har erholdt Anlægene meget billigt udførte, eftersom den stedfundne Prisstigning omtrent ubeløstende er falden Entreprenørerne til Last. Ligeledes synes det at maatte komme i Betragtning, at Mulkternes Inddrivelse ikke blot vil berede Entreprenørerne yderligere Tab, men ogsaa stille Kreditorerne i Fallitboet endnu ugunstigere end hidtil. Man skal derhos henlede Opmærksomheden paa, at det Mar, i hvilket Entreprenørerne ifølge Kontrakten skulde vedligeholde Banerne, er blevet forlænget betydeligt udover, hvad Entreprenørerne havde paaregnet. Skjøndt nemlig Esbjerg-Lunderslov Banen blev aabnet for Jærdselen den 3die Oktober 1874, kunde Indenrigsministeriet ikke erkjende Anlægget for saaledes fuldført, at Vedligeholdelsesaaret kunde begynde at løbe. Den foreløbige Aflevering af denne Bane fandt først Sted den 1ste Februar 1875 og Entreprenørerne have saaledes vedligeholdt Banen indtil den 1ste Februar 1876. For Esbjerg-Holstebro Banens Vedkommende havde der ikke i Kontrakten hjemmel til en delvis Aflevering af Banen. Den foreløbige Aflevering fandt derfor først Sted, efterat den sidste Del af Banen var bleven aabnet for Jærdselen, nemlig den 8de August 1875, og Entreprenørerne have saaledes vedligeholdt hele Banen til den 8de August 1876, skjøndt Strækningen Esbjerg-Varde blev aabnet den 3die Oktober 1874 og Strækningen Ringkjøbing-Holstebro den 15de April 1875.

Af samtlige de fremhævede Grunde har Indenrigsministeriet hidtil — uden dog at præju dicere en endelig Afgjørelse af Sagen, som man har følt saameget mindre Anledning til at træffe, som Forholdet til Entreprenørerne endnu ikke er endelig afviklet — forment ikkun at burde sikkre Statskassen Erstatning for de direkte Udgifter, som Banernes forsinkede Fuldførelse have medført. I Henshold hertil er der affortet Entreprenørerne for Sydbanen i Erstatning for forøgede Udgifter til Kontrollen med Baneanlægget et Beløb af 3,474 Kr. 42 Ø., idet det dog er tilkjendegivet Entreprenørerne, at denne Sum afsaar i den af dem ifaldne Mulkter for Banens forsinkede Fuldførelse, saafremt denne maatte blive inddreven. Paa lignende Maade er der affortet Entreprenørerne for Vestbanen.